

5. Компанцева Л.Ф. Интернет-лингвистика когнитивно-прагматический и лингвокультурологический подходы. Монография. – Луганск: Знание, 2008. – 528 с.
6. Назарчук А.В. Новая коммуникативная ситуация: рождение сетевого общества. Режим доступа: <http://www.religare.ru/article18074.htm>
7. Почепцов Г.Г. PR для профессионалов. Режим доступа: <http://lib.socio.msu.ru/library>
8. Сидорова М.Ю., Шувалова О.Н. Интернет-лингвистика: вымышленные языки. Режим доступа: www.philol.msu.ru/~sidorova/files/conlangs.pdf
9. Терминологический он-лайн глоссарий. Режим доступа: <http://www.glossary.ru/cgi-bin/gl>
10. Трофимова Г.Н. Языковой вкус Интернет-эпохи в России: Функционирование русского языка в Интернете: концептуально-сущностные доминанты: Монография.- М.: Изд-во РУДН, 2004. – 308 с.
11. Castells M. An Introduction of the Introduction Age//City 7. – 1997. – p. 6-16
12. Crystal D. The Language Revolution.-Cambridge: Poliy Press, 2001.-272 p. Available at: http://www.davidcrystal.com/DC_articles/Internet2.pdf

МАТЕРИАЛЫ ИССЛЕДОВАНИЯ

1. Поисковая система. Режим доступа: www.google.ru
2. Поисковая система. Режим доступа: www.yandex.ru

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Наталія Васюкова – аспірант Горлівського педагогічного інституту іноземних мов, викладач Центру підготовки офіцерів для багатонаціональних штабів Національної академії оборони України.

Наукові інтереси: комунікативна лінгвістика, мова інтернет-комунікації.

СМС-ПОВІДОМЛЕННЯ ЯК НОВИЙ ТИП КОМУНІКАЦІЇ

Олена БЕЗЗУБОВА (Київ, Україна)

В статті піднімається проблема смс-комунікації як чинника розвитку мови у суспільстві, аналізується вплив смс-спілкування на соціальне, культурне та правове життя суспільства, оцінюються різні підходи в аспекті впливу смс-комунікації на розвиток стандартної мови.

The article concerned the problem of modern communication through sms-messages, which have a great importance for the current stage of language development. It is analysed its effect upon the social, cultural and legal aspects of our society and the way of the influence on the changes of standard language.

Сучасний світ характеризується стрімким розвитком комунікаційних технологій й підвищенням ролі мобільної Інтернет-комунікації в житті не тільки окремого індивіда, а й всього суспільства. Це зумовлює зростання впливу нових форм комунікації на розвиток мови та її подальші зміни. Лінгвістика як наука не може залишитися осторонь процесу вивчення смс-комунікації та всіх тенденцій пов'язаних з цим процесом.

В останні роки у межах сучасної лінгвістики увага приділяється мові нових медіазасобів, які слід розглядати як форму взаємодії у всесвітній мережі (World Wide Web) – Інтернет, як різновид комп'ютерно-опосередкованої комунікації. Лінгвістична та корпусно-лінгвістична зацікавленість все частіше торкається розгляду особливих стильових жанрів та дискурсів Інтернет-мови – електронних листів, форумів, чатів, гостьових книг і т.д [6: 164].

Для кожної електронної форми комунікації – електронних листів, форумів, чатів, гостьових книг, смс різного характеру – поздоровлень, любовних повідомлень і т.д. – характерними є певні лінгвістичні особливості [4: 147].

Особливої уваги заслуговують так звані смс, які посилаються за допомогою мобільного телефона або Інтернета, і які на початку нового тисячоліття здобули справжнього визнання [4: 84].

Сфера дослідження, що вже завоювала інтерес з боку зарубіжних науковців, є перспективною і може принести важливі результати в області лінгвістики.

Над проблемами текстових повідомлень працювали такі зарубіжні мовознавці, як Хефліх, Ресліх, Андроутсопуолос, Шлобінські, Гюнтер та Вісс, Дюршайт та Ціглер (2002), Бойтнер (2002), Вайнгартен (1997), Бітнер (2003), Катц та Аакус (2002), ними була опублікована низка статей на дану тематику [4: 20].

Актуальність статті зумовлена підвищенням ролі смс-повідомлень в житті кожної окремої особи та буття в сучасному соціокультурному середовищі суспільства в цілому, оскільки комунікація виступає необхідним й важливим елементом соціального та культурного існування суспільства та держави.

Мета статті полягає у визначенні місця смс-комунікації у комунікативному спілкуванні.

Завданням статті є аналіз стану смс-спілкування у нерозривному зв'язку із розвитком сучасних комунікаційних технологій, визначення меж впливу смс-комунікації на розвиток суспільного середовища та перспектив розвитку смс-мовлення в сучасному житті людини.

Кожен засіб масової комунікації, а саме – преса, радіо, телебачення – виник у зв'язку з певними потребами суспільства й обслуговує окрему сферу його життя і тому набуває особливостей мовної репрезентації [1: 16]. Мобільний зв'язок, що є засобом комунікації, можна порівняти, з одного боку, із засобами масової комунікації (друк, радіо, телебачення), з іншого, із засобами індивідуальної комунікації (наприклад, із стаціонарною телефонною мережею) [5: 541].

Отже, мобільна комунікація представляє технічно-опосередковану індивідуальну, групову або масову комунікацію, яка реалізується за допомогою портативних приладів безпроводним способом та пропонує своїм користувачам комунікацію, спілкування та передачу інформацію.

Говорячи про історію смс-повідомлень, слід наголосити, що бездротова комунікація, яка уможливила виникнення смс, стала розповсюдженим у 1901 р. із бездротовим телеграфним зв'язком, який називався “Aurton prediction”. Але незважаючи на те, що з того моменту технології розвивалися досить стрімко, Мартін Купер, якого вважають батьком мобільного телефону, повинен був працювати майже десятиліття у своєму бюро в Чикаго над реалізацією мобільного телефону. І в квітні 1973 р. він зміг здійснити перший дзвінок з мобільного телефону [4: 83].

Історично смс були побічним продуктом інших мобільних комунікаційних служб, але мобільні служби телефонного зв'язку почали використовувати їх, щоб надсилати своїм клієнтам повідомлення про пошкодження мережі та подібну інформацію. А на сьогодні вони є одним з головних засобів комунікації [4: 84, 8: 13].

SMS is also often referred to as texting, sending text messages or text messaging. The service allows for short text messages to be sent from one cell phone to another cell phone or from the Web to another cell phone. Служба передачі коротких текстових повідомлень – це розповсюджений у всьому світі бездротовий сервіс, який уможливує передачу літеро-цифрових повідомлень та таких систем, як електронна пошта, пейджинговий зв'язок та голосова пошта.

Смс є поширеним типом комунікації й кращою та улюбленою формою спілкування особливо у деяких пластах суспільства, що підтверджують результати проведеного організацією “Морі” та пошуковим Інтернет-сервісом “Лікос” у Великобританії у 2000 р. (3–7 серпня) серед населення віком від 15 років і старше, які показали, що близько чверті населення Британії станом на 2000 р. використовують текстові повідомлення. Молодь регулярно використовує у своєму спілкуванні смс – 50% молоді у віці від 15 до 24 років спілкуються за допомогою смс-повідомлень [4: 84]. Німці за рік відправляють 20 мільярдів, а кожен німець в середньому – 280 смс. В 2001р. було передано приблизно 21 мільярд смс-текстів [3].

Але слід визнати, що смс користуються широкою популярністю серед людей різного віку, різних національностей та різного соціального статусу, і зайняли чільне місце у їхньому повсякденному житті.

Фактично смс-спілкування набуває все більшого значення щодо впливу на розвиток суспільних та правових відносин як на рівні держави, так і на рівні міжнародних відносин. Все більше політичних діячів використовують смс-повідомлення як звичайний, але швидкий засіб комунікації. Прикладом може стати той факт, що канцлер Німеччини Ангеліна Меркель охоче і часто пише смс. В одному з інтерв'ю німецькій газеті “Süddeutsche Zeitung” вона розповіла, що “смс – цікава форма комунікації, яка економить час, оскільки всі ввічливі пусті фрази, як наприклад Guten Tag – Добрий день, wie geht's – як справи, wo bist du gerade – де ти саме є, випускаються” [9].

На сьогоднішній день смс-комунікація набула активного розповсюдження серед молоді, яку в масмедіа називають генерацією смс або генерацією txt [3]. Саме молодь перетворила текстові повідомлення на свій улюблений спосіб комунікації, і сприяє тому, що дослідженню цієї групи користувачів приділяється особлива увага вчених.

Смс-комунікація служить в першу чергу приватній комунікації з партнером/партнеркою, з друзями, знайомими, коханими та членами сім'ї. Виходячи з діадичної комунікації

(dyadische Kommunikation), короткі повідомлення використовуються у межах неформальної групової комунікації, наприклад, сім'ями або компаніями друзів. У формальних контекстах робочих відносин та всередині робочих команд, у межах організаційної комунікації та суспільної роботи, смс використовуються рідше [3].

На рівні масової комунікації короткі повідомлення представлені у формі смс-реклами, смс-ігор та смс-інформаційних служб – новин, результатів футбольних матчів, біржових курсів, гороскопів і т.д. Але найпоширенішою є смс-служба у міжперсональній комунікації (interpersonale Kommunikation) [3].

При цьому користувачі розглядаються не просто як публіка або реципієнти, а як медіапродуценти (Mediaproduzenten) [7: 34]. Реципієнт виконує роль не пасивного, а саме активного комунікатора (aktiver Kommunikator) [7: 36].

Ми вважаємо, що це повністю відповідає реальній дійсності, але пропонуємо визначення ролі реципієнта як „обмеженого активного комунікатора”, оскільки ситуації, в яких відбувається смс-спілкування мають елементи як суб'єктивного, так і об'єктивного характеру.

Елемент суб'єктивного впливає із таких категорій, як бажання реципієнта до здійснення певних дій в смс-спілкуванні, можливості для здійснення операції передачі інформації та фактичні активні дії для досягнення мети. Суб'єктивною метою реципієнта є передача інформації у вигляді смс-повідомлення до іншого суб'єкта спілкування.

Елемент об'єктивного визначається наявністю ситуацій, що не залежать від волі реципієнта та його неможливості вплинути на них. Такими ситуаціями можуть бути пошкодження технологічних каналів зв'язку в момент передачі інформації, відсутність технічних можливостей оператора зв'язку передати інформацію в повному обсязі або небажання чи неможливість іншого суб'єкта отримувати або реагувати на передану інформацію.

Суб'єктивні та об'єктивні елементи об'єднуються в поняття „ризиків смс спілкування” як ймовірність наявності негативних ситуацій в спілкуванні за допомогою смс, які можуть привести до пошкодження інформації або її неадекватної передачі через вплив певних чинників, зумовлених технологічними та технічними особливостями комунікаційних ліній, а також пошкодження цих ліній через форс-мажорні обставини (природні катаклізми, терористичні акти та інше).

Молодь та смс в сучасному світі стали нерозривними елементами спілкування та категоріями об'єктивного мовного середовища. Місце смс в лінгвістиці зумовлено з їх практичним спрямуванням.

У зв'язку з тим, що у світі молоді комунікативні засоби займають чільне місце, постає питання, як комунікативні засоби, а саме мобільний телефон, і смс зокрема впливають на мову і повсякденний спосіб життя молоді [2: 125].

Електронні листи, смс та ммс є асинхронними засобами, в яких прямий обмін інформацією (безпосередній взаємозв'язок) є неможливим, хоча вони наближаються до синхронізації та дозволяють спілкуватися у майже реальному часі. З того моменту, як невелика кількість інформації, а саме 160 символів, може передаватися під час її написання, мова почала пристосовуватися до нових засобів передачі інформації, які роблять письмове спілкування ефективнішим при меншій затраті часу та зрозумілим при наявності мінімальних непорозумінь. І мова, насправді, змінилася: із зростанням використання електронних листів, смс та ммс з'явилася та розвилася низка нових форм – гібридних форм, які поєднують особливості розмовної мови та письмової, що як результат може представляти незрозумілу та закодовану мову [4: 16].

Лінгвісти наголошують на тому, що засоби комунікації впливають на вибір мовних засобів. Погоджуючись з цією думкою, ми пропонуємо ввести категорію „мовна культура смс-спілкування”, що визначить вплив смс-спілкування на розвиток загальної культури мовлення не тільки певного суспільного прошарку, а суспільства в цілому.

Отже, окремим і важливим аспектом розвитку смс-повідомлень є їх вплив на стандартну мову, що представляє особливий інтерес для лінгвістики. Активність, орієнтованість на живе, невимушене спілкування сприяють змінам у нормах літературної мови у напрямку її

лібералізації та породжують сумніви в непорушності й обов'язковості дотримання літературних норм, через що деякі мовознавці говорять про негативний вплив самих смс-повідомлень.

Ми пропонуємо визначити декілька аспектів впливу смс-повідомлень на загальну культуру мовлення: по-перше, негативний вплив, що полягає в обмеженості мови смс та пристосування цієї мови до повсякденного життя індивіда; по-друге, позитивний вплив, який визначається появою нових лінгвістичних форм, що представляють взаємозв'язок мови та сучасних технологій та по-третє, соціальний аспект, в якому відображаються особливості смс-комунікації різних суспільних верств населення за гендерною, професійною та суспільною ознакою.

Отже, розвиток сучасних технологій зумовив розвиток смс-комунікації серед всіх верств населення; смс-комунікація стала загальною формою спілкування між людьми на одному рівні з листуванням, електронним листуванням та безпосередньою комунікацією; смс-комунікація впливає на розвиток та вдосконалення стандартної мови, що має позитивні та негативні риси.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Лукашенко Н.Г. Испаномовний Інтернет-дискурс: комунікативно-прагматичний та лінгвостилістичний аспекти (на матеріалі форумів з проблематики родинних стосунків): дис. ... кандидата філол. наук : 10.02.05 / Лукашенко Наталія Григорівна. – К., 2006. – 228с.
2. Bug J. Telekommunikation und Jugendkultur Eine Einführung / J. Bug, M. Karmasin (Hrsg.). – Wiesbaden : Westdeutscher Verlag GmbH, 2003. – 188S.
3. Döring N. "Kurzm. wird gesendet" – Abkürzungen und Akronyme in der SMS-Kommunikation. *Muttersprache – Vierteljahresschrift für deutsche Sprache* Heft 2/2002 / Nicola Döring. – Wiesbaden : 2002. – 22S.
4. Frehner C. 1978- Email – SMS – MMS : the linguistic creativity of asynchronous discourse in the new media age / Carmen Frehner. – Bern : Peter Lang AG, International Academic Publishers, 2008. – 294P.
5. Krömber H. Handbuch Medienproduktion Produktion von Film, Fernsehen, Hörfunk, Print, Internet, Mobilfunk und Musik / H.Krömber, P. Klimsa (Hrsg.). – Wiesbaden : GWV Fachverlage GmbH, 2005. – 597S.
6. Lemnitzer L. Korpuslinguistik – Eine Einführung / L. Lemnitzer, H. Zinsmeister. – Tübingen : Gunter Narr Verlag, A. Francke Verlag, Attempto Verlag, 2006. – 220S.
7. Medienhandeln Jugendlicher. Mediennutzung und Medienkompetenz / [K. Treumann, D. Meister, U. Sander, J. Hagedorn, M.Kämmerer]. – Wiesbaden : GWV Fachverlage GmbH, 2007. – 808S.
8. Duden von HDL bis DUBIDODO (K)ein Wörterbuch zur SMS / [Peter Schlobinski]. – Mannheim : Bibliographisches Institut & F.A. Brockhaus AG, 2009. – 128S.
9. Tippende Bundeskanzlerin: Warum Angela Merkel SMS so liebt – RP ONLINE [Електронний ресурс]. – Назва з титул. екрану. – Режим доступу: http://www.rp-online.de/gesellschaft/leute/Warum-Angela-Merkel-SMS-so-liebt_aid_427956.html

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Олена Беззубова – аспірант кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету “Київський політехнічний інститут”.

Наукові інтереси: стилістика, граматики німецької мови, прагматика мови.

МОВНЕ ВИРАЖЕННЯ НАРАТОРА У СУЧАСНІЙ БРИТАНСЬКІЙ ПРОЗІ: ФОРМА ОПОВІДІ ВІД 2-ОЇ ОСОБИ

Наталія БЕХТА (Львів, Україна)

У статті розглянуто специфіку мовного вираження наратора / оповідача у сучасній британській прозі через форму оповіді від 2-ої особи. Розкрито характер комунікативних функцій оповідача від 2-ої особи і показано його місце в ієрархії конвенційних / стандартних і неконвенційних / нестандартних форм оповіді.

The article deals with the specificity of language expression of the narrator in contemporary British fiction through the category of the 2nd person narrative. The author of the article displays the character of the communicative functions of the 2nd person narrator and shows its place in the hierarchy of conventional/standard vs. nonconventional/nonstandard forms of narrative.

Характер комунікативних функцій наратора у художньому творі залежить, передусім, від його мовного (прономінального) оформлення. Сам граматичний показник особи, від якої ведеться оповідь у художньому творі, є найяскравішою рисою нарації й інстанції наратора зокрема. У 30-х роках ХХ ст. стала очевидною потреба «перекроїти наративні стратегії» [25: 313]. Серед них найбільш важливими і використовуваними досі залишаються *морфологічна модель* і *типологічне коло* (‘Typological Circle’) Ф.К. Штанцеля [27: xvi] й *структуралістська модель*, граматична традиція Ж. Женетта [8: 10]. Динаміка мовного